

10 april 2016 Pasen: begin van een nieuw leven

Lezing: Lucas 24 : 35 – 48

Zonder Pasen zouden we geen kerst vieren.

Dat poneerde ik als een soort stelling in de afgelopen week in een gesprek met een gemeentelid. We hadden het over de afgelopen diensten in de Stille Week en met Pasen. Ik zei toen dat Pasen toch wel het belangrijkste feest van de christelijke kerk is. Dat Pasen de kern van ons geloof. Misschien is het in de samenleving niet zo bekend en populair als kerst. Maar zonder Pasen zouden we geen kerst vieren.

Kerst is als feest ook van later datum, pas vanaf de 4e eeuw wordt kerst gevierd als feest van de geboorte van Jezus.

En als Jezus niet was opgestaan uit de dood zou waarschijnlijk het verhaal van zijn leven langzaam in de vergetelheid zijn geraakt.

Dan zouden waarschijnlijk niet veel mensen zich nog bezig houden met wat Jezus gezegd en gedaan heeft. Na de opstanding zijn zijn volgelingen het leven van Jezus in een ander licht gaan zien en het verder gaan vertellen.

Tegelijk is Pasen een moeilijk te begrijpen gebeuren.

Kerst, de geboorte van Jezus, daar kunnen we ons veel meer bij voorstellen, ook vanuit de eigen ervaring van een kind dat geboren wordt: nieuw begin van leven.

Maar Pasen, leven ondanks de dood, leven door de dood heen, dat ligt, in ieder geval voor veel mensen, buiten onze ervaring, buiten onze werkelijkheid. Wij hebben niemand uit de dood zien terugkeren.

En de opstanding van Jezus uit de dood is dan ook, door de eeuwen heen, een onderwerp van discussie geweest in de kerk. En door de eeuwen heen is er gediscussieerd over de vraag hoe je de opstanding van Jezus moet zien.

Daar is heel verschillend over gedacht, het is niet alleen een discussiepunt van onze tijd.

Sommigen zien de opstanding van Jezus als een letterlijke, historisch betrouwbare, tastbare lichamelijke opstanding.

Anderen vatten de opstanding veel meer symbolisch op.

In die zin dat de boodschap van Jezus na zijn dood is doorgedaan, omdat God ons mensen na de dood van Jezus niet heeft losgelaten, maar trouw is gebleven en weer een nieuw begin heeft geschapen.

Er zijn ook mensen die geloven in verschijningen na de dood van een mens. Zoals mensen soms vertellen na verlies van hun partner, of ouder of kind.

Dat ze hem of haar nog hebben gezien, heel duidelijk, heel zeker. En men ziet de verschijningen van Jezus aan de leerlingen dan ook op die manier. Als een geestelijke, spirituele ervaringswerkelijkheid.

Het is een moeilijk onderwerp en ook moeilijk om met elkaar een gesprek over te voeren omdat het raakt aan wat heel dierbaar en heilig is en omdat het gauw tot een meetlat kan worden of iemand wel echt christen of

gelovig is.

En uiteindelijk zal, ondanks alle dikke boeken en theologische opvattingen hierover,

uiteindelijk zal ieder voor zichzelf daarin een geloofskeuze moeten maken – als je daar al voor jezelf uitkomt –,

met respect voor andere opvattingen, omdat het gaat om geloven en niet om een bewijsbaar, logische te verklaren gebeuren.

En gaat het, ten diepste, ook niet meer om de betekenis van Jezus' opstanding, dan om de vraag wat er precies gebeurd is?

Dan zouden we ook in de knoei komen met de verschillen tussen de evangelisten in hun weergave van het opstandingsverhaal. In de tijd dat de Bijbelverhalen geschreven werden ging het vooral om de boodschap die men wilde vertellen.

De evangelisten wilden vooral de lezers bemoedigen en hoop geven, dat het leven van Jezus, zijn betekenis en boodschap voor ons, niet geëindigd is met zijn dood aan het kruis.

Dat God ons het kwaad en de zonde niet toerekent, maar steeds weer een nieuw begin scheidt, dat Jezus' boodschap van liefde en heil doorgaat.

En daarin voor ons mensen, dat ook wij, hoe moeilijk en wanhopig de omstandigheden ook zijn, hoe donker en doods het ook in ons leven is,

dat ook wij kunnen opstaan om de weg van ons leven verder te gaan.

Dat wij deel mogen hebben aan het nieuwe leven in Christus.

Het blijft een moeilijk onderwerp.

Soms denk je: was ik er toen maar bij geweest, dan zou ik het zeker weten, wat er precies gebeurd is, dan zou ik weten wat te geloven. Maar we zien in de verhalen van deze weken na Pasen dat het niet zo eenvoudig ligt.

Vorige week is het verhaal van de Emmaüsgangers gelezen, vandaag het vervolg. Het is nog steeds dezelfde dag van de opstanding, dezelfde dag dat de vrouwen – bij Lucas zijn er meer vrouwen – 's morgens vroeg naar het graf zijn gegaan en het lichaam van Jezus niet hebben gevonden.

En ook Petrus gaat naar het graf en ziet alleen de linnen doeken liggen. Zoals in de vertelling door Johannes Maria en Petrus en de andere leerling het lege graf zien. Maar steeds blijkt dat het lege graf alleen nog geen reden is om in Jezus' opstanding te geloven.

Zelfs het zien van Jezus, door Maria die denkt dat het de tuinman is, of door de Emmaüsgangers die de vreemdeling die met hen meeloopt niet herkennen, zelfs het zien van Jezus doet het geloof in zijn opstanding nog niet doorbreken.

En ook de leerlingen, die zeggen dat Jezus is opgewekt en aan Simon is verschenen, ook zij schrikken als Jezus in hun midden staat en ze denken dat het een geestverschijning is.

Er is blijkbaar meer voor nodig dan een leeg graf, meer dan het zien van Jezus, om te kunnen geloven in Jezus als de Opgestane. Jezus moet zichzelf aan ons openbaren.

Dan ontstaat werkelijke ontmoeting met de Opgestane Heer. De herkenning is er bij Maria als Jezus haar naam noemt: 'Maria', dan is er bij haar de ommekeer en kan ze

hem aanspreken: 'Meester', maar ze mag hem niet aanraken, niet vasthouden.

De herkenning is er bij de Emmaüsgangers als Jezus het brood breekt, en meteen wordt Hij onttrokken aan hun blik, en zien ze Jezus niet meer.

En bij de twijfelende leerlingen uit de lezing van vandaag is er pas de herkenning als Jezus hen zijn handen en voeten laat zien met de wonden van de kruisiging en Jezus een stuk vis eet.

Maar direct na de herkenning wordt de aandacht gericht op de leerlingen die de weg van Jezus moeten voortzetten.

'Houdt me niet vast' zegt Jezus tegen Maria in de tuin en dat ze naar de leerlingen moet gaan om te vertellen van de ontmoeting met de Opgestane.

Bij de Emmaüsgangers verdwijnt Jezus na de herkenning en de beide mannen gaan terug naar Jeruzalem.

Na de herkenning van de Opgestane Heer krijgen de leerlingen de opdracht om hiervan getuigenis af te leggen.

Een getuigenis, van de leerlingen, en vele anderen, dat is doorgedaan tot op de dag van vandaag.

En bij de herkenning van vandaag die wat vreemde opmerking over de geroosterde vis die de leerlingen Jezus geven om te eten.

Daarin schemert al door het teken van de oude christelijke kerk, het Ichtus-teken, het vis-teken, het teken dat getekend stond op de muren van de catacomben waarin de jonge christelijke gemeenten heimelijk samen kwamen.

ICHTUS betekent ook vis.

Het visje dat je soms ziet achterop een auto. Dat visje tekende men vroeger al als een soort code-tekening. Want de vijf letters van het woord vormen een belijdenis: ICHTUS: Jezus Christus, Gods Zoon en Redder, herkenningsteken voor de eerste christenen in de tijd van de eerste christenvervolgingen. In de vis die de Opgestane eet wordt verwezen naar de gemeenschap van de eerste christenen, waarin de Opgestane Heer zichtbaar wordt.

In de verschijningsverhalen na Pasen wordt de nieuwe gemeenschap van Christus getekend, de gemeenschap die op de weg van Jezus verder gaat.

Tot op de dag van vandaag en verder. Verder zal het gaan waar ook maar de verhalen van Jezus, van dood naar leven, van opstaan tot het leven, tot het nieuwe leven, worden verteld en met elkaar gedeeld..

En zo blijft Pasen het belangrijkste feest. En geloven in de Opgestane Heer betekent niet in de eerste plaats geloven in de feitelijkheid of juist symbolische werkelijkheid van de opstanding.

Geloven in de Opgestane Heer betekent geloven dat met de dood van Jezus zijn weg niet is doodgelopen, zijn boodschap niet is verstomd.

Maar dat door de dood heen Jezus een nieuw leven is binnengegaan, en daarin ligt ook voor ons nieuw leven.

Dat is niet alleen een leven na de dood, dat is nieuw leven, ook nu al.

Een leven waarin we de tafel klaar maken en brood en wijn delen, niet alleen een paar keer per jaar hier in de kerk, maar ook in ons dagelijks leven delen van de overvloed die wij hebben met wie het minder heeft. Zie ook de goed gevulde winkelwagen met toeltartikelen.

Een leven, waarin we willen zorgen, aandacht geven en omzien naar wie het moeilijk heeft door ziekte of verdriet.

Een leven waarin we niet blijven kijken naar wat iemand fout heeft gedaan, maar we vergeving waar maken, door de hand te reiken aan wie ons kwaad of onrecht heeft gedaan.

Een leven waarin we elkaar proberen te zien als mensen verlangend naar liefde en geborgenheid, geloof en hoop.

Zo wil de Opgestane, Levende Heer zich aan ons laten kennen, in een nieuw begin van leven.

En vanuit die ontmoeting zullen wij verder gaan

Tot heil van de wereld en de mensen om ons heen.

Gereformeerde Kerk, Loosdrecht

ds. Hillegonda Ploeger